

Stanisław KOZIEJ

SYSTEM OBRONNY PAŃSTWA

**Cz.1. STRATEGICZNE
PODSTAWY OBRONNOŚCI PAŃSTWA**

www.koziej.pl
@SKoziej

TEORETYCZNE PODSTAWY OBRONNOŚCI (BEZPIECZEŃSTWA MILITARNEGO)

Bezpieczeństwo/obronność

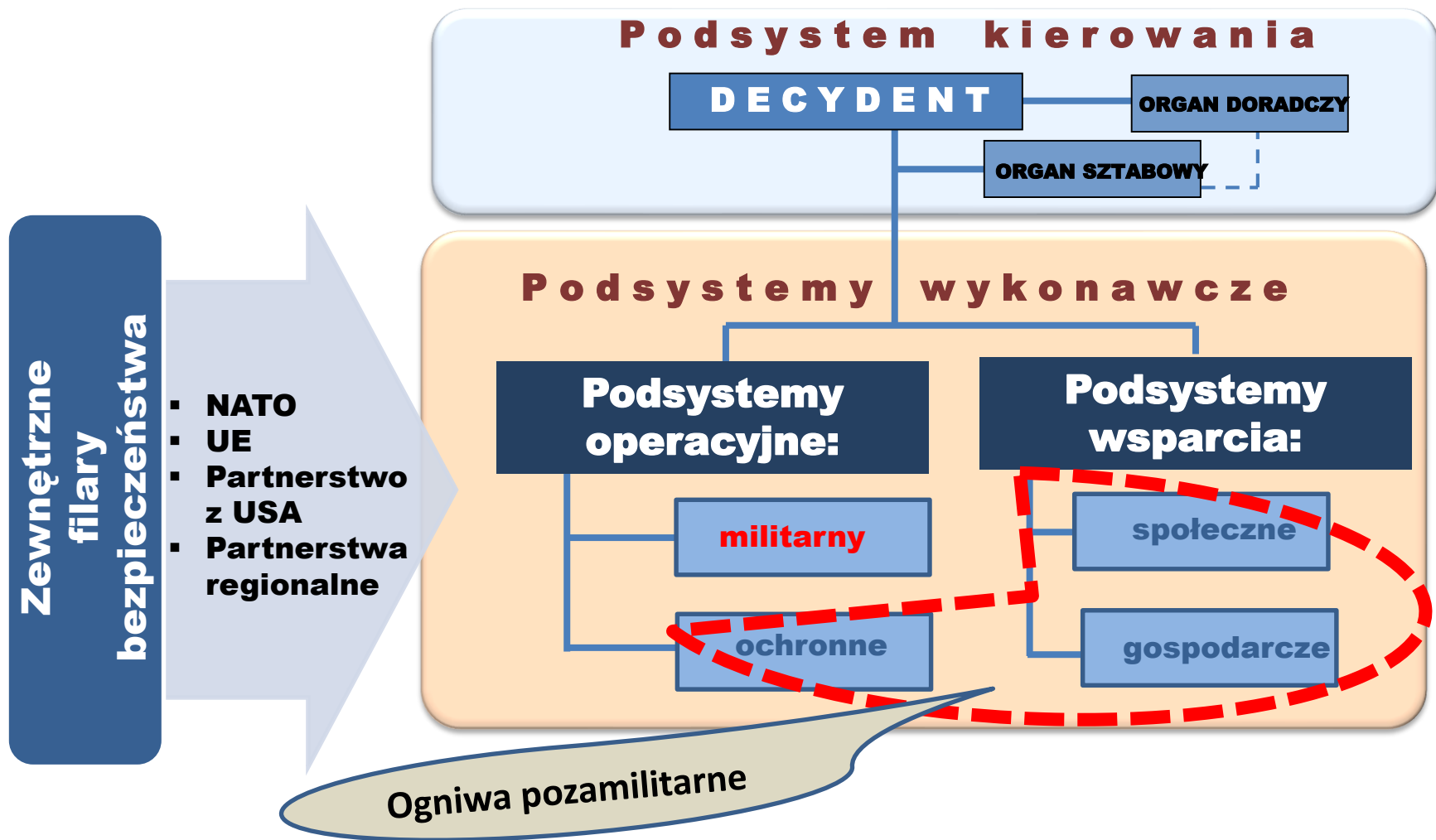
BEZPIECZEŃSTWO - to teoria i praktyka zapewniania egzystencji (przetrwania) świadomie działającego podmiotu w ryzykownym środowisku, przy zachowaniu przezeń swobody realizacji własnych interesów/misji/celów

OBRONNOŚĆ – to militarny wymiar bezpieczeństwa

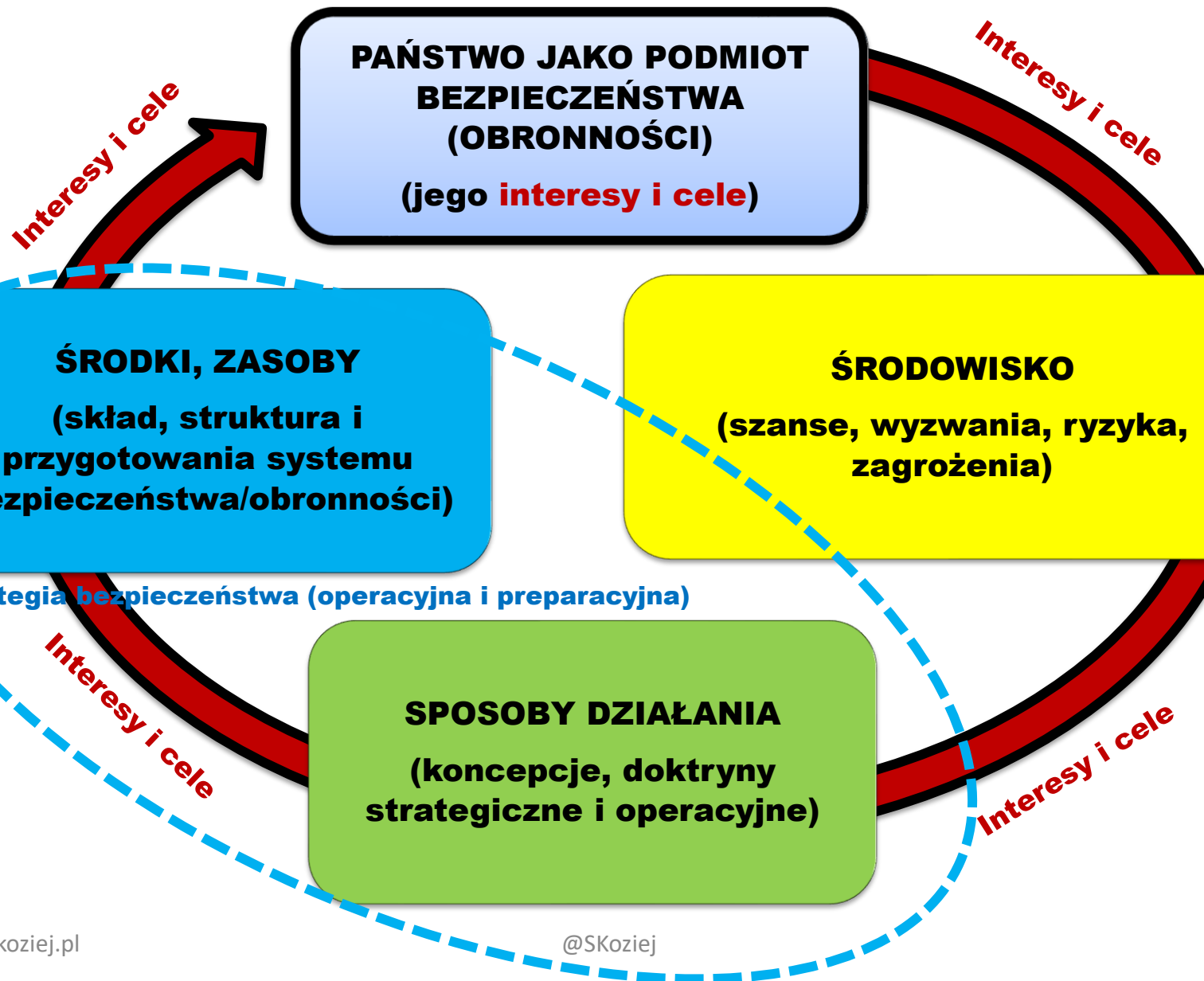
OBRONNOŚĆ (OBRONA NARODOWA) NA TLE TYPOLOGII BEZPIECZEŃSTWA POLITYCZNEGO

System bezpieczeństwa narodowego/obronności

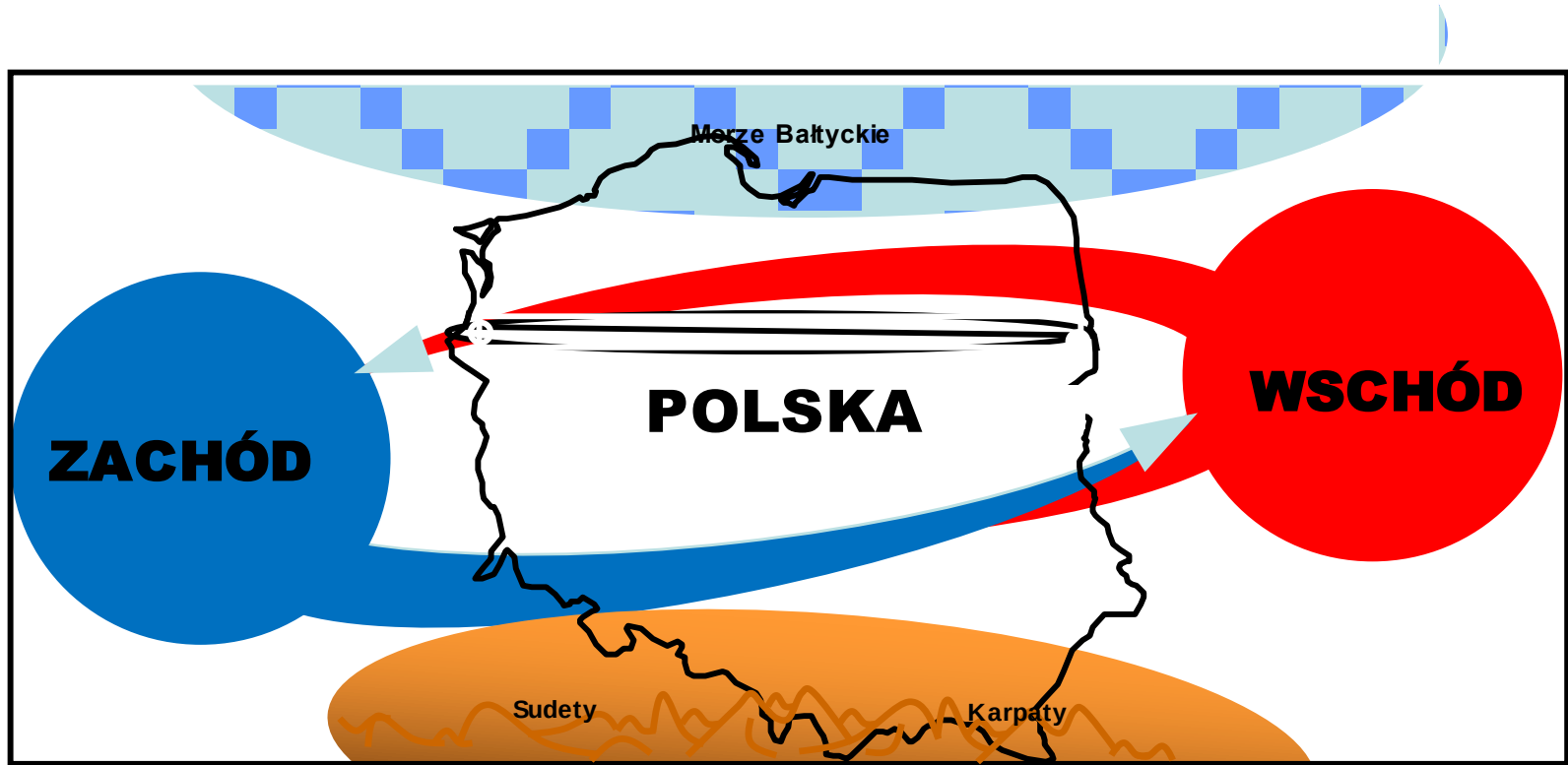

OBRONNOŚĆ JAKO PROCES

POLSKA JAKO STRATEGICZNY PODMIOT BEZPIECZEŃSYWA

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- **Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- **Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- **Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- **Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- **Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- **Samodzielność strategiczna lat 90.**
- **Polska w NATO i UE**

10:10

INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE

KONSTYTUCYJNE (art. 5.) INTERESY NARODOWE

Rzeczpospolita Polska

- strzeże **niepodległości i nienaruszalności** swojego terytorium,
- zapewnia **wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**,
- strzeże **dziedzictwa narodowego**
- oraz zapewnia **ochronę środowiska**, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Konstytucja jako podstawa definiowania interesów narodowych

Konstytucja

art. 5.:

- **PAŃSTWO** [*niepodległość, nienaruszalność terytorium*],
- **OBYWATEL** [*wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli*],
- **POTENCJAŁ NIEMATERIALNY** [*dziedzictwo, kultura*],
- **POTENCJAŁ MATERIALNY** [*gospodarka, środowisko*].

Interesy w dziedzinie bezpieczeństwa:

- **własny potencjał**
- **silne sojusze**
- **wolności i obowiązki obywatela**
- **ochrona obywatela i ludności**
- **bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy**
- **społeczno-gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa**

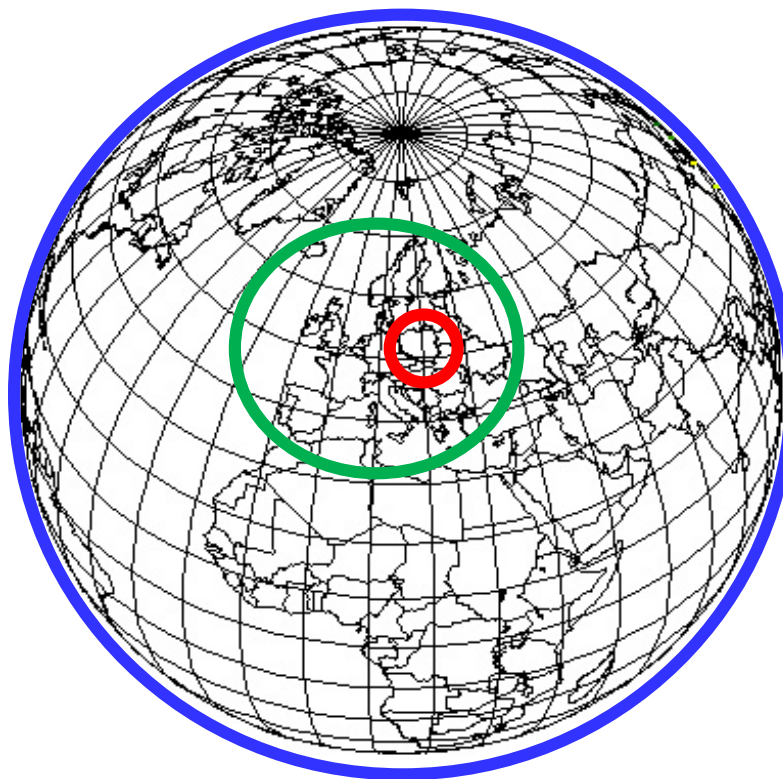
Cele: operacyjne i preparacyjne

10:15

STRATEGICZNE ŚRODOWISKO (WARUNKI) OBRONNOŚCI POLSKI

Środowisko bezpieczeństwa: Wymiary

- **Globalne**
- **Europejskie**
- **Krajowe**

14

WYMIAR GLOBALNY

www.koziej.pl

@SKoziej

Trendy strategiczne we współczesnym środowisku bezpieczeństwa

- **Globalizacja i rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja polityczna (rozpad świata dwubiegunowego, ścieranie się cywilizacji, podmioty pozapaństwowe...)**
- **Hybrydowość zagrożeń (koniec ery pozimnowojennej)**
- **Powrót „gry”/rywalizacji mocarstw – nowa, hybrydowa, „miękka” zimna wojna**

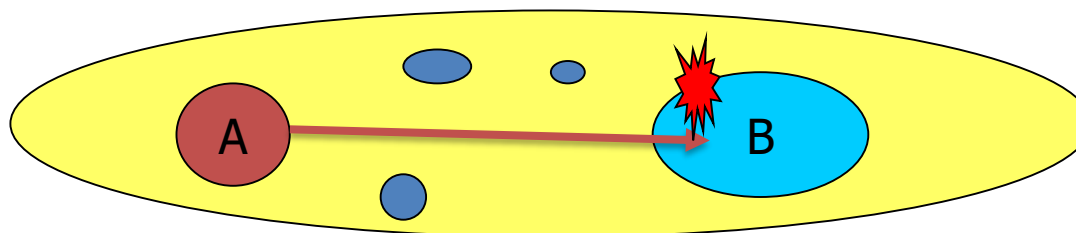
ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

Istota terroryzmu

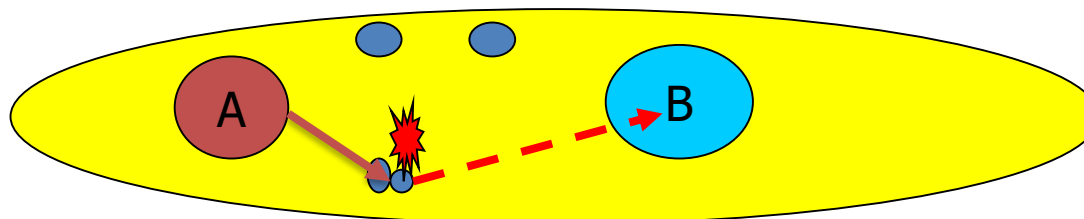
**Celowe (*świadomie*
zamierzone) i spektakularne
atakowanie niewinnych,
postronnych osób dla
pośredniego (asymetrycznego,
poprzez opinię publiczną)
oddziaływania na przeciwnika
politycznego lub
ideologicznego**

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika

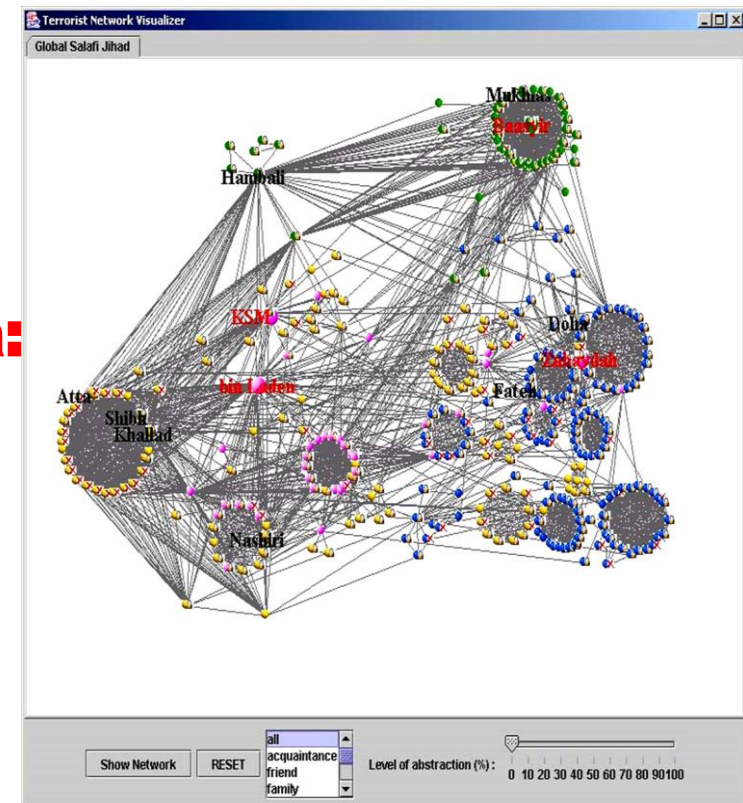
Terroryzm – atakowanie otoczenia

Nowa jakość terroryzmu

- globalizacja i uinformacyjnienie – globalna sieć terrorystyczna
- taktyka terroryzmu samobójczego
- cyberterroryzm
- terroryzm masowego rażenia: superterroryzm!!!

**Globalna sieć terrorystyczna:
nowe, asymetryczne
mocarstwo światowe
ery informacyjnej???**

Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

Wymiary asymetryczności	Zasady współczesnego terroryzmu	Zasady działania świata zachodniego
Humanistyczny	Kierowanie się emocjami, złością, buntem, spontanicznością	Kierowanie się rozumem, pragmatyzm, otwartość na innych
Ideowy	Człowiek niczym, idea (wiara, religia...) wszystkim; radykalizm i fundamentalizm	Człowiek wszystkim, liberalizm, demokracja, wolności, prawa człowieka, gospodarka wolnorynkowa
Prawny	Terroryzm abstrahuje od prawa, atakowanie cywili	Wszystko, także wojna (walka), regulowane prawem, zakaz atakowania cywili
Strategiczny	Strategia maksymalizowania strat, ataki samobójcze	Strategia minimalizowania strat, nie tylko własnych, ale i po stronie przeciwnika (użycie broni precyzyjnej, dronów...)
Organizacyjny	Sieciowość, dowolność, rozproszoność	Hierarchiczność, schematyczność, zwartość...
Instrumentalny	Środki proste, powszechne	Środki wyspecjalizowane, zaawansowane technologicznie

Inne zagrożenia transnarodowe

- **Proliferacja BMR: podmioty państwowe i pozapaństwowe**
- **Negatywne skutki rozwoju cywilizacyjnego:**
 - **CZŁOWIEK:** demografia (starzenie się rozwiniętych społeczeństw, migracje, dewiacje społeczne, epidemie – przykład koronawirusa...),
 - **NARZĘDZIA:** ryzyka rewolucji technologicznej (cyberzagrożenia, sztuczna inteligencja, biotechnologie...),
 - **ŚRODOWISKO NATURALNE:** degradacja środowiska naturalnego (skażenie środowiska, zagrożenia klimatyczne...),
 - **KOSMOS:** wyzwania opanowywania kosmosu

10:25

KONFLIKTY MIĘDZYPAŃSTWOWE

MIĘDZYPANSTWOWE KONFLIKTY GLOBALNE???

- **USA/NATO – Rosja?** (PROXY-WAR USA/Rosja na BW?)
- **USA – Chiny?**
 - (PUŁAPKA Tukidydesa: zimna wojna – TAK, gorąca - NIE)

Military Defense Expenditure (billions USD (2018), all countries 2017 prices)			
	1996	2006	2018
China	\$25	\$90	\$250
U.S.	\$420	\$640	\$650

Source: SIPRI

- **Chiny – Rosja?**
- **Chiny - Indie?**
- **Indie – Pakistan?**
- **USA – Korea Płn?**
- **Przyszła wojna bliskowschodnia po nuklearyzacji BW (Izrael, Iran, Arabia Saudyjska...)?**

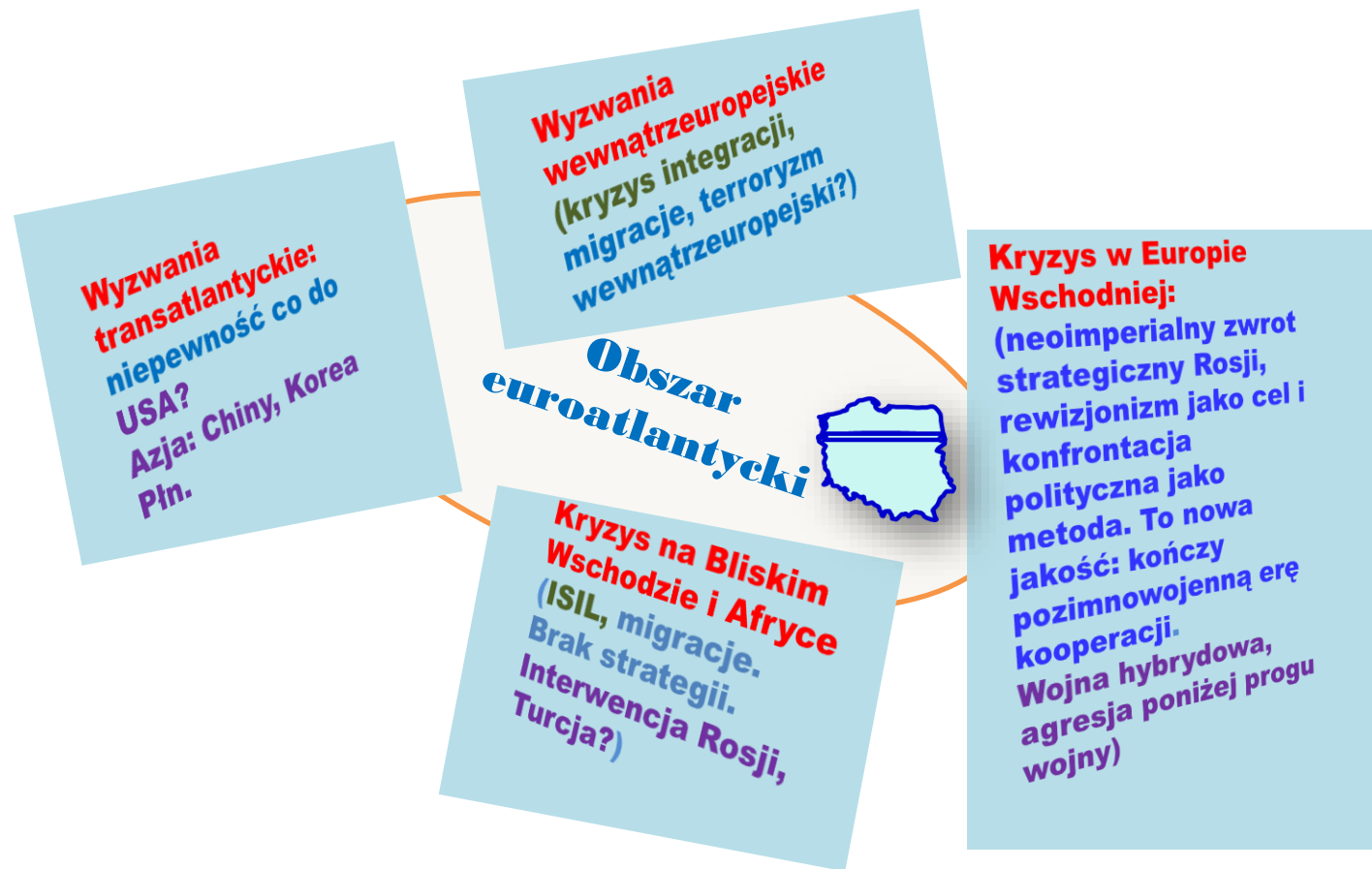
REALNE KONFLIKTY I KRYZYSY

- **Konflikt rosyjsko-ukraiński oraz zamrożone konflikty na przestrzeni poradzieckiej**
- **Półwysep Koreański – kryzys nuklearny**
- **Bliski i Środkowy Wschód:**
 - **Konflikt palestyńsko-izraelski**
 - **Afganistan, Syria, Irak i Państwo Islamskie**
 - **Kryzys perski (Iran)**
 - **Kryzys turecki w NATO**
 - **Konflikty w Afryce**

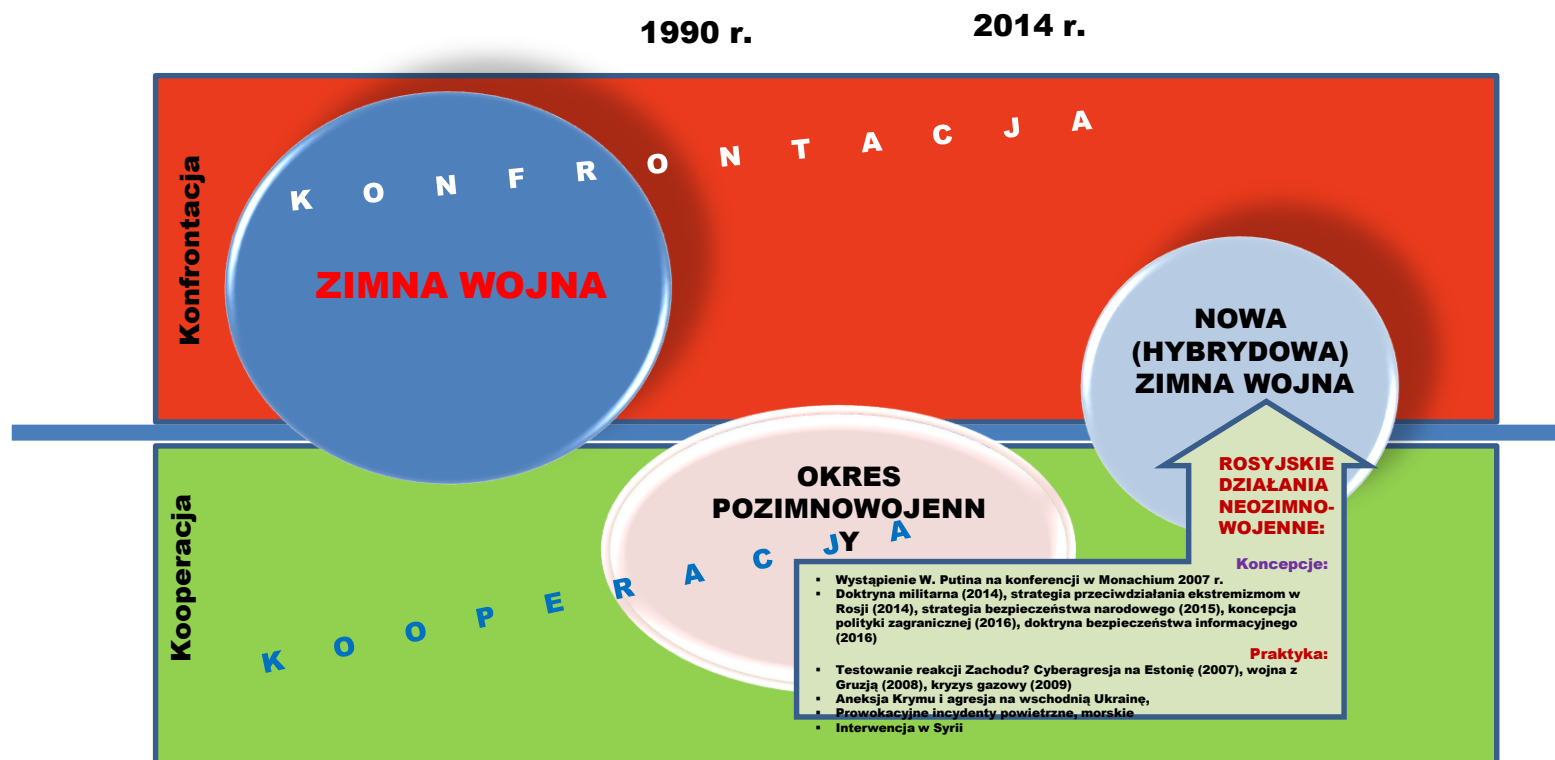
10:30

WYMIAR REGIONALNY

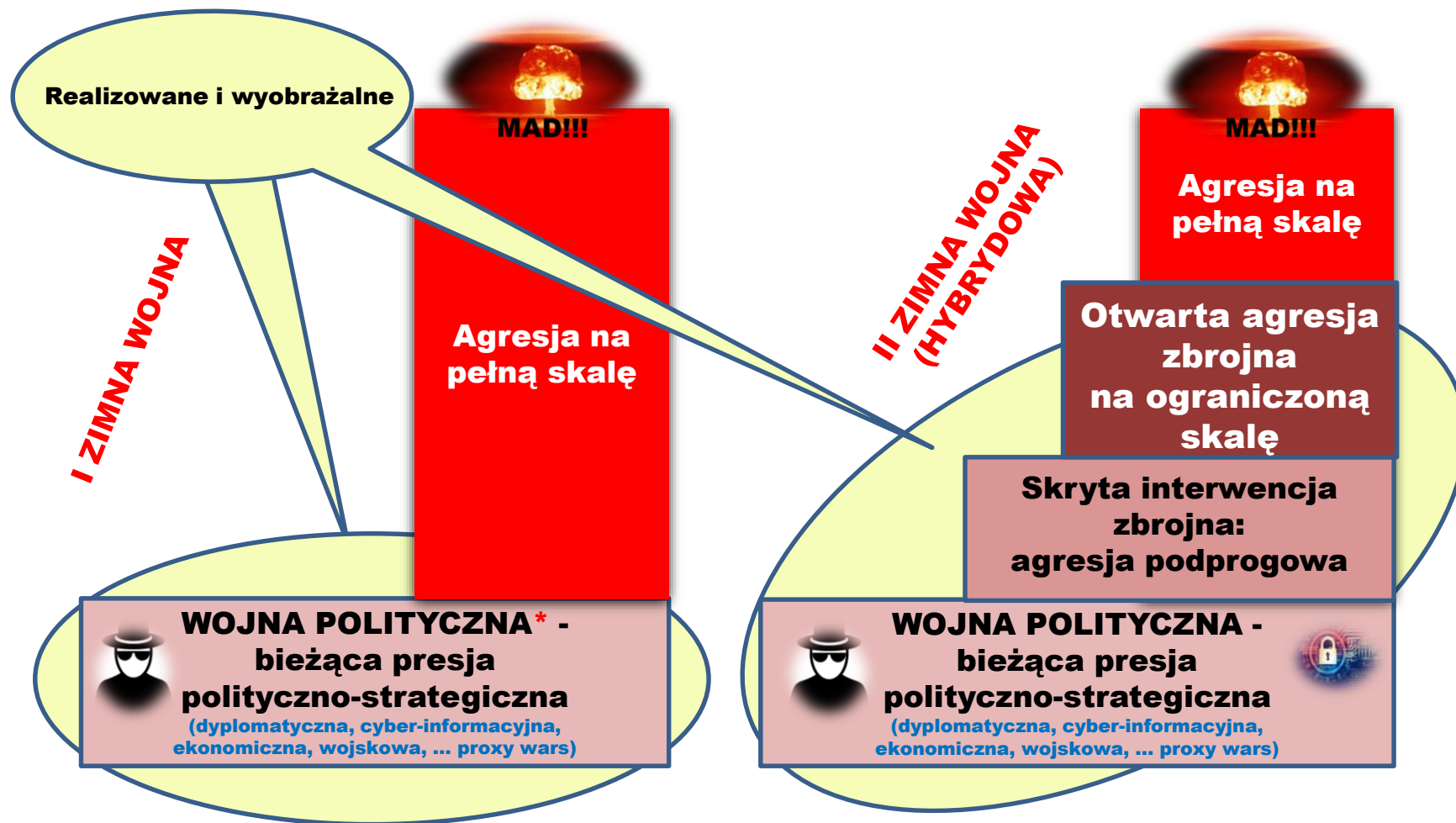
REGIONALNE ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

Od I zimnej wojny do... nowej, II zimnej wojny (ery rywalizacji/konfrontacji mocarstw)

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku między Rosją i Zachodem: stopnie eskalacji

*Twórcą terminu „political warfare” jest G.F. Kennan (1948 r.)

10:40

ZAGROŻENIA WOJENNE W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY

Doktryna wojny politycznej (political warfare) - presji polityczno-strategicznej

- **Wojna polityczna - presja polityczno-strategiczna:**
 - **Coercive diplomacy**
 - **Operacje szpiegowskie**
 - **Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja**
 - **Sankcje ekonomiczne**
 - **Dyslokacja i modernizacja SZ**
 - **Manewry wojskowe**
 - **Prowokacyjne incydenty wojskowe**
 - **Proxy wars**

Doktryna skrytej interwencji zbrojnej/agresji podprogowej

- Skryta interwencja/agresja podprogowa:
 - Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne
 - Operacje cyberdywersji
 - Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu
 - Oslona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego („**kułak konwencjonalny**” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach **ćwiczeń typu ZAPAD** w pobliżu granic NATO)
 - Uwaga: sytuacja trudnokonsensusowa w NATO/UE

Doktryna agresji ograniczonej

- Agresja otwarta – ograniczona:
 - Przejście od agresji skrytej do otwartej
 - Selektywne uderzenia rakietowo-lotnicze
 - Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa)
 - Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...)
 - „Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej i ... ostrzegawcze uderzenie jądrowe)

Wojna na pełną skalę

- Agresja na pełną skalę
 - Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
 - Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
 - Błąd ludzki/technologiczny
 - Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
 - **MAD: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik**

Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO

```
graph TD; A[Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO] --> B[Zimna wojna]; A --> C[Chłodny pokój]; A --> D[Wojna gorąca];
```

Zimna wojna

**Chłodny
pokój**

**Wojna
gorąca**

Scenariusze neozimnowojenne w relacjach NATO - Rosja

- **Scenariusz stabilizacyjny**
 - **ustanowienie i wdrożenie mechanizmów konfrontacji strategicznej adekwatnych do warunków nowej zimnej wojny**
- **Scenariusz destabilizacyjny**
 - **brak skutecznej odpowiedzi Zachodu (NATO, UE) na neozimnowojenną doktrynę i praktykę Rosji**

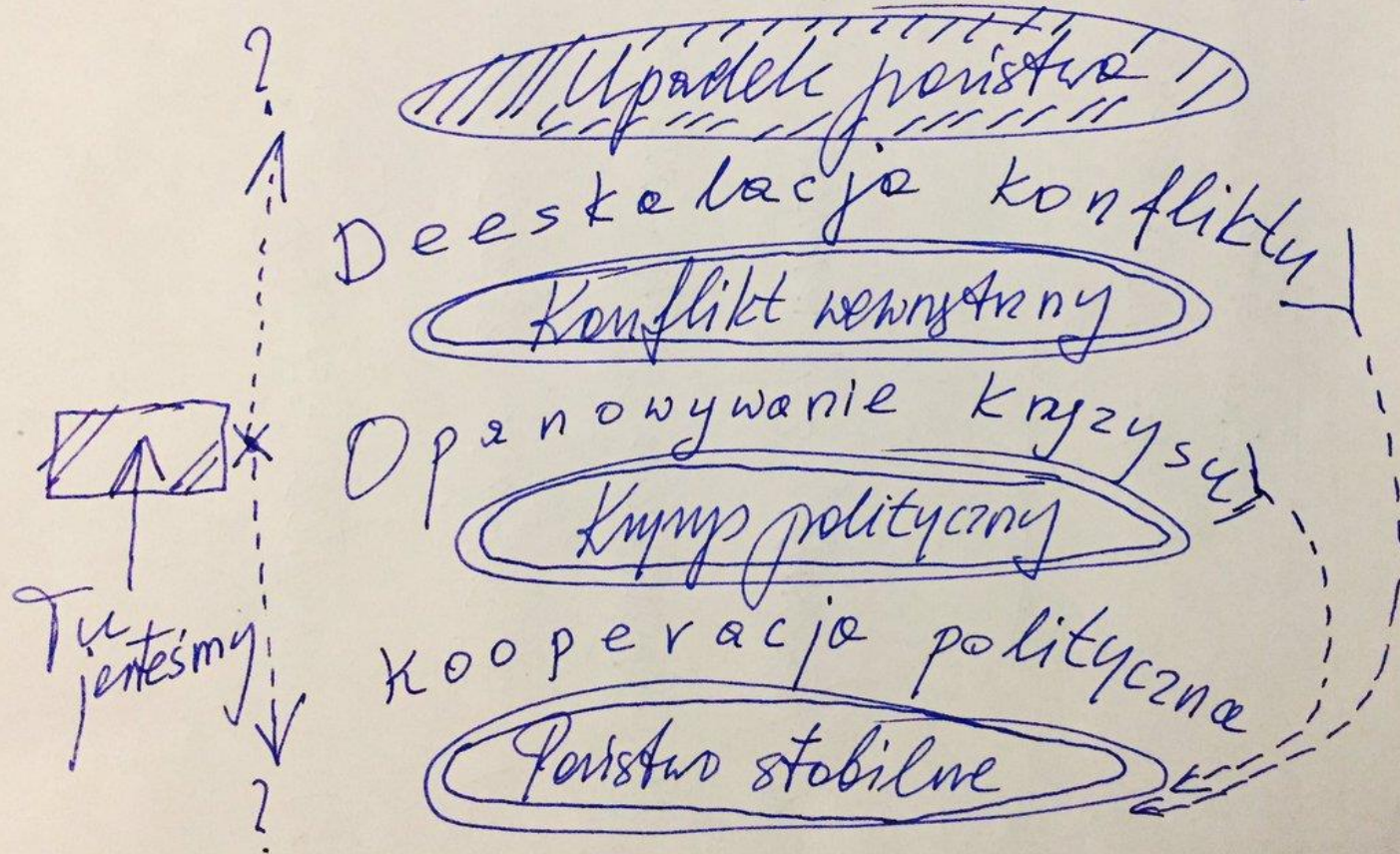
Scenariusze dla Europy Środkowo-Wschodniej

- Scenariusz „**tarczy, przedmurza**”
neozimnowojennego
 - następstwo zaostrzenia się nowej zimnej wojny
- Scenariusz „**szarej strefy**”
bezpieczeństwa
 - następstwo zwycięstwa populizmu i izolacjonizmu w EŚW
- Scenariusz „**Jałty II**”
 - następstwo porozumienia USA z Rosją o nowym podziale wpływów w Europie

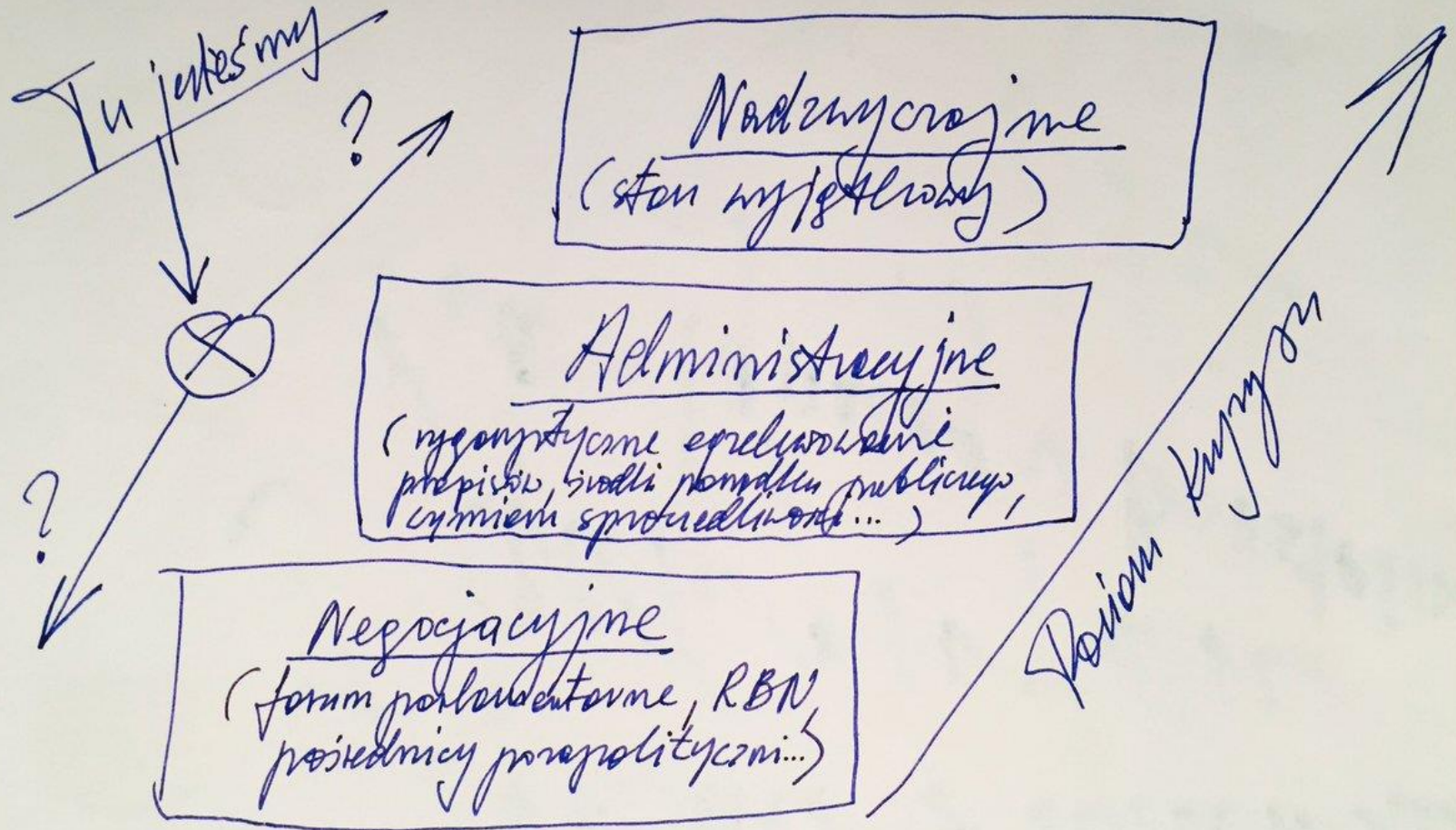
11:00

WYMIAR WEWNĘTRZNY

Matryca funkcjonowania państwa politycznego

Instrumenty negocjacji kryzysowej

SYNTEZA: od I do II (nowej, hybrydowej) ZIMNEJ WOJNY

***W czasach konfrontacji zimnowojennej XX w. (I światowa zimna wojna) główną rolę odgrywało zagrożenie globalną wojną nuklearną**

***Okres pozimnowojenny – to przede wszystkim próby Zachodu budowania kooperatywnego systemu bezpieczeństwa wspólnie z Rosją**

***Po rosyjskiej aneksji Krymu i interwencji na wschodniej Ukrainie zakończyła się era pozimnowojenna w stosunkach bezpieczeństwa Rosja-Zachód**

***Rozpoczęła się nowa zimna wojna – czyli ponowna konfrontacja polityczna między Rosją i Zachodem z groźbą użycia środków przemocy zbrojnej (włącznie z bronią nuklearną) w tle, ale już z bardziej zróżnicowanymi i ograniczonymi formami tych zagrożeń**

***Druga (nowa, hybrydowa) zimna wojna w relacjach Rosji z Zachodem charakteryzuje się bardziej niż ta z XX wieku zróżnicowanymi zagrożeniami wojennymi**

***Presja neozimnowojenna wzbogacona została przede wszystkim o działania w cyberprzestrzeni**

***Szczególnie niebezpieczna w warunkach hybrydowej zimnej wojny jest groźba agresji skrytej (podprogowej), stwarzającej sytuacje trudnokonsensusowe dla NATO/UE oraz agresji ograniczonej, pod parasolem rosyjskiej doktryny tzw. „deeskalacji nuklearnej” przy pomocy taktycznej broni jądrowej**

***Znalezienie odpowiedzi na te zwłaszcza zagrożenia jest warunkiem skuteczności NATO/UE oraz stabilności stosunków bezpieczeństwa w relacjach Rosja-Zachód**

WOJNA NIE JEST TYLKO PO TO, ABY JĄ PROWADZIĆ. MOŻE BYĆ TAKŻE I JEST (jej groźba!) INSTRUMENTEM ZIMNOWOJENNEJ KONFRONTACJI POLITYCZNEJ: mogą służyć i służyć do straszenia/odstraszenia, szantażu/deszantażu

Dziękuję😊

Pytania?

*Żapraszam
też na:*

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/skoziej)